

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-10-23 i mål nr M 4413-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

L.R.

Motpart

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

SAKEN

Strandskyddsdispens, tillstånd enligt reservatföreskrifter samt föreläggande att ta bort flytbrygga och landgång inom strandskyddsområde, Stigfjordens naturvårdsområde och Natura 2000-område i Tjörns kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
  2. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att tidpunkten för när åtgärderna i punkten 1 i länsstyrelsens föreläggande enligt beslut den 20 september 2023, diarienummer 526-3524-2021, ska vara utförda bestäms till den 1 juli 2024.
-

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

L.R. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och bevilja sökt dispens eller, i andra hand, förlänga tidsfristen för att riva och forsla bort bryggan och landgången. Han har anfört i allt väsentligt detsamma som i de lägre instanserna med bland annat följande tillägg och förtydliganden. Han har erbjudit sig att korta ned bryggan så att den blir maximalt 45 meter, men inte fått något svar från länsstyrelsen på förslaget. Han behöver bryggan för sina båtar. De har dessutom läger för ungdomar, varvid det periodvis behövs flera båtplatser. Han har tillstånd för lägren. Under alla förhållanden och oavsett hur mycket eller lite han tvingas ta bort av bryggan önskar han få ett slutdatum då åtgärderna ska vara slutförda efter sommaren. Detta så att han slipper hacka is eller arbeta i vinter eller vår i alltför kallt vatten. Hans önskemål är den 1 september 2024.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att ge prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

I likhet med mark- och miljödomstolen bedömer Mark- och miljööverdomstolen att länsstyrelsen haft fog för att inte bevilja strandskyddsdispens eller tillstånd enligt reservatföreskrifterna. Mark- och miljööverdomstolen instämmer också i den lägre domstolens bedömning att länsstyrelsen haft fog för att, vid äventyr av vite, förelägga L.R. att riva och forsla bort bryggan och landgången samt att skicka in bilder som styrker att åtgärderna utförts. Mot bakgrund av vad L.R. anfört här bedömer Mark- och miljööverdomstolen emellertid att det är skäligt att förlänga tidsfristen för när rivningen och bortforslingen av bryggan och landgången ska vara utförd på det sätt som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt (deltog inte i beslutet om prövningstillstånd), Rikard Backelin, referent, och Margaretha Gistorp.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-10-23
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 4413-23

PARTER

Klagande

L.R.

Motpart

Länstyrelsen i Västra Götalands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsens i Västra Götalands län beslut 2023-09-20 i ärenden nr 521-43607-2022 och 526-3524-2021, se bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens, tillstånd enligt reservatföreskrifter, samt föreläggande att ta bort flytbrygga och landgång inom strandskyddsområde, Stigfjordens naturvårdsområde och Natura 2000-område i Tjörns kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (nedan länsstyrelsen) beslutade den 20 september 2020 att inte ge dispens från strandskyddsbestämmelserna och tillstånd enligt föreskrifterna för naturvårdsområdet Stigfjorden för ny placering av bryggan på fastigheten X i Tjörns kommun. Länsstyrelsen förelade samtidigt L.R., vid vite av 75 000 kr, att på fastigheten X) riva och forsla bort bryggan och landgång från strandskyddsområdet, 2) skicka bilder till länsstyrelsen som styrker att åtgärderna utförts på ett tillfredsställande sätt senast två veckor efter att åtgärderna i punkten 1 skulle vara färdiga. Åtgärderna enligt punkten 1 skulle vara utförda senast tre månader efter att beslutet vunnit laga kraft.

YRKANDEN M.M.

L.R. har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva länsstyrelsens beslut och bevilja sökt dispens. Han har anfört bl.a. följande.

Han har inte getts möjlighet att svara på förslag till beslut. Dessutom har kommunikationen i ärendet inte varit tillräcklig och han hade förväntat sig mycket mer råd och anvisningar från länsstyrelsen.

Bryggan är belägen på av länsstyrelsen godkänd plats, om än lite förflyttad i förhållande till en enkel och ej skalenlig principskiss till den tidigare godkända ansökan. Vad kartan till tidigare dispensbeslut visar är egentligen bara att bryggan ska vara belägen på samfälligheten X.

Bryggan ligger inom område som redan tagits i anspråk av tre andra bryggor. På platsen har det funnits bryggor sedan 1800-talet. Den dispens sökta bryggan kommer att minska miljöpåverkan med mer än 60 procent i förhållande till den tidigare dispensgivna bryggan.

Han hade i många år först en hundra meter lång brygga med pontoner längs hela bryggan längre in i Viks Kile. Längden behövdes för att nå tillräckligt vattendjup. År 2005 samtalade han på eget initiativ med länsstyrelsen om en flytt av bryggan till de på X belägna bryggorna och fick då dispens för en 50 meter lång brygga. Han flyttade då halva bryggan med längsgående pontoner till dispensplatsen. Där låg den till 2017 då han fick en begagnad pontonbrygga, som han transporterade till samma plats som dispensbryggan legat på under tolv års tid. Det var dock inte möjligt att komma ända fram till strandkanten med den nya bryggan utan det blev stopp cirka 12 meter från stranden. På detta problem har han haft olika lösningar under de senaste sex år; han har haft lätta flytbryggor av olika konstruktion och också angoringsplatser mot stranden. Han har också haft en eka för att nå bryggan.

Den befintliga och senaste bryggan vilar endast på sju pontoner och hindrar bara vattencirkulationen på 16,8 meter av bryggglängden i stället för på de 50 meter som dispensen från 2005 avsåg. Bryggan har en längd om 54,3 meter, men bryggans totallängd kan om så önskas enkelt minskas med 1,6 meter genom att överhänget i bryggans ändar kapas. Bryggan skulle vid sådant förhållande endast bli 2,7 meter för lång.

DOMSKÄL

Formella invändningar

Förvaltningslagen (2017:900), FL, gäller för handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna.

Enligt 25 § FL ska en myndighet innan den fattar ett beslut i ett ärende, om det inte är uppenbart obehövt, underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet.

Myndigheten får dock avstå sådan kommunikation om någon i bestämmelsen uppräknade undantagssituationer föreligger. Förslag till beslut behöver inte kommuniceras enligt bestämmelsen (jfr Lundmark/Säfsten, Förvaltningslagen 2023-06-09, kommentaren till 25 § förvaltningslagen). Något sådant handläggningsfel som motiverar ett upphävande av beslutet har mot denna bakgrund inte förelegat.

Målet i sak

Länsstyrelsen har i beslut den 7 november 2005 medgett tillstånd för en maximalt 50 meter lång brygga inom Stigfjordens naturvårdsområde, på fastigheten Y, och också medgett dispens med stöd av 7 kap. 18 § första stycket miljöbalken för en sådan brygga. Vidare framgår av beslutet att beslutet om dispens upphör att gälla om den åtgärd som avses i dispensen inte har påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år från den dag beslutet vann laga kraft.

Av handlingarna i målet framgår att den ovan beskrivna dispensen tagits i anspråk genom att en femtio meter lång brygga anlagts på den plats som framgår av dispensen. År 2017 har dock en ny brygga med delvis annan utformning anlagts på fastigheten som ersättning för den tidigare bryggan. Bryggan har också i vart fall delvis haft en annan lokalisering än denna.

Den nya bryggan har upptagit ett område där allmänheten annars skulle ha fått färdas fritt. Den har därför varit dispenspliktig med stöd av 7 kap. 15 § första stycket punkten 1 miljöbalken och har således krävt en dispens från strandskyddsbestämmelserna för att vara laglig.

Som särskilt skäl för dispens från strandskyddet får enligt 7 kap. 18 c § punkten 1 miljöbalken beaktas om området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Det kan därför finnas skäl att bevilja dispens för en brygga som ersätter en tidigare. Det bör dock som utgångspunkt krävas att ersättningsbryggan i huvudsak har motsvarande storlek, utformning och placering (jfr MÖD 2021:2).

Den nu dispens sökta bryggan avser en 54,3 meter lång flytbrygga utan landkontakt. Den har ett större djupgående än den tidigare bryggan, vilket medfört att den på grund av det begränsade vattendjupet intill land behövt placeras längre ut från strandkant i förhållande till den tidigare bryggan. Bryggan skiljer sig således på sätt att den dels är längre, dels är placerad på annan plats i förhållande till den tidigare

dispensgivna bryggan. Mark- och miljödomstolen anser att platsen för den dispensökta bryggan inte ianspråktagits på ett sådant sätt som avses i 7 kap. 18 c § punkten 1 miljöbalken. Det föreligger alltså inte särskilda skäl för dispens med hänvisning till den dispensgrunden.

Mark- och miljödomstolen anser inte heller i övrigt att det framkommit särskilda skäl för dispens och finner inte heller att en tillämpning av proportionalitetsprincipen, såsom den kommer till uttryck i Högsta domstolens dom den 29 december 2020 i mål T 6460-19 (NJA 2020 s. 1129) leder till slutsatsen att dispens ska beviljas. Inte heller har framkommit skäl för tillstånd enligt reservatsföreskrifterna.

I och med att den tidigare dispensen från 2005 inte gäller för aktuell utformning och placering av bryggan och någon ny dispens därefter inte har beviljats har den brygga som omfattas av utrivningsföreläggandet inte tillkommit på ett lagligt sätt. Länsstyrelsen har därför haft fog för sitt beslut att förelägga om dess utrivning. Domstolen delar även länsstyrelsens bedömning om att föreläggandet ska vara förenat med vite. Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 13 november 2023

Titti Heina

Erik Cardell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Titti Heina, ordförande, och tekniska rådet Erik Cardell. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Aldegren.